

APOSTOLISCH

GENOOTSCHAP

Handreiking aan geestelijk verzorgers
binnen het Apostolisch Genootschap

Documentgegevens

Naam : Handreiking aan geestelijk verzorgers binnen het Apostolisch Genootschap

Eigenaar: : Portefeuillehouder geestelijke verzorging in het bestuur

Versienummer : Versie 1.1

Publicatiedatum : 20 april 2017

Eerste publicatie : maart 2008

NB: Bij een geprinte versie dient de publicatiedatum altijd gecontroleerd te worden met de elektronische versie van het document welke beschikbaar is via de intranetsite van Het Apostolisch Genootschap.

'De geboden die ik vandaag heb gegeven, zijn niet te zwaar voor u en liggen niet buiten uw bereik. Ze zijn niet in de hemel, dus u hoeft niet te zeggen: "Wie stijgt voor ons op naar de hemel om ze daar te halen en ze ons bekend te maken, zodat wij er naar kunnen handelen?" Ook zijn ze niet aan de overkant van de zee, dus u hoeft niet te zeggen: "Wie steekt de zee voor ons over om ze daar te halen en ze ons bekend te maken, zodat wij er naar kunnen handelen?" Nee, die geboden zijn heel dichtbij, u kunt ze in u opnemen en ze u eigen maken; u kunt ze volbrengen. Besef goed, vandaag stel ik u voor de keuze tussen voorspoed en tegenspoed, tussen leven en dood ... Kies voor het leven ...'
(Deuteronomium 30:11-20)

'We zijn afhankelijk van mensen om ons heen en ons eigen ethisch handelen blijkt vooral in de ontmoeting met anderen. Het is overal zichtbaar: thuis, op ons werk, op school en in de gemeenschap waarin we leven. (...) Wij willen ons doen en laten baseren op eerbied voor de schepping waar we ons deel van voelen, op het geloof dat de Levensmacht, God, tot uiting komt in liefde van mensen voor hun naasten. Eerbied, geloof en liefde die zo geworteld zijn in de Bergrede (Matteüs 5,6 en 7). Voor gewetensvolle en kwetsbare mensen is dit een eerbetoon aan een gezindheid van liefde, barmhartigheid en rechtvaardigheid.'
(Weekbrief 24 juni 2007)

Inhoudsopgave

1	Inleiding en doel van deze handreiking	7
2	De organisatie van de geestelijke verzorging	9
2.1	Profiel geestelijk verzorger.....	9
2.2	Wat wordt onder geestelijke verzorging verstaan?	9
2.3	Geestelijk verzorgers	9
2.3.1	Plaatselijk geestelijk verzorger.....	9
2.3.2	Priester	9
2.3.3	Voorganger.....	9
2.3.4	Districtsvoorganger	10
2.3.5	Landelijk voorganger.....	10
2.3.6	Apostel	10
2.4	Organisatie.....	10
2.4.1	Plaatselijke kring van geestelijk verzorgers	10
2.4.2	Kring van districtsvoorgangers	11
2.4.3	Districtsvergadering	11
2.4.4	Eredienst.....	11
2.4.5	Vormingsprogramma	11
3	Grenzen aan geestelijke verzorging	13
3.1	Wettelijke grenzen	13
3.2	Professionele grenzen.....	13
3.3	Persoonlijke grenzen	13
3.4	Morele grenzen: de apostolische gedragscode	14
4	Gedragscode voor geestelijk verzorgers	15
Ad 1.	Zorgvuldigheid.....	15
Ad 2.	Betrouwbaarheid.....	16
Ad 3.	Respect.....	16
Ad 4.	Integriteit	16
Ad 5.	Vertrouwelijkheid.....	17
Ad 6.	Omgang met minderjarigen	17
Ad 7.	Seksuele intimiteit	18
Ad 8.	Pesterij, vervelend en/of agressief gedrag	18
Ad 9.	Telefoon en internetverkeer.....	19
Ad 10.	Conflict van belangen.....	19

Ad 11. Conflict van plichten	19
Ad 12. Ethisch of professioneel wangedrag	19
Ad 13. Bijzondere situaties	20
5 Verklarende woordenlijst	21

1 Inleiding en doel van deze handreiking

In de achterliggende tijd is er een toenemende behoefte ontstaan aan informatie over de aard en strekking van de functie van geestelijk verzorger binnen het Apostolisch Genootschap. Die behoefte werd geuit door geestelijk verzorgers die nog aan hun taak moesten beginnen en in situaties waar de 'Commissie Bijzondere Individuele Aandacht'** bij betrokken was. Ook elders vanuit het genootschap werd met het oog op maatschappelijke verplichtingen en goed bestuur, de noodzaak gevoeld om op dit vlak het één en ander te regelen.

De handreiking is van toepassing op de geestelijk verzorgers van het Apostolisch Genootschap. Onder geestelijk verzorgers worden verstaan: de apostel, de landelijke voorganger(s), de districtsvoorgangers, de voorgangers, de priesters, de plaatselijk geestelijk verzorgers en broeders en zusters die rechtstreeks door of namens de apostel een opdracht hebben gekregen die op het gebied van de geestelijke verzorging ligt. De handreiking is ook van waarde voor de broeders, zusters en jeugd. Zij biedt houvast en beschermt het genootschap en haar lidmaten**. De behandelde onderwerpen zijn een nadere uitwerking van de statuten en het vademecum van het Apostolisch Genootschap.

Lidmaten worden aangesproken als broeders, zusters of jeugd. In deze handreiking worden alle aanduidingen gehanteerd.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- De organisatie van de geestelijke verzorging;
- Grenzen aan geestelijke verzorging;
- Gedragscode voor geestelijk verzorgers.

Het jaar 2007 is gebruikt om de handreiking te introduceren bij de geestelijk verzorgers en hen in de gelegenheid te stellen daarover in gesprek te gaan. Aan de hand van de reacties die zijn ontvangen is de handreiking, waar nodig, aangepast. Deze nieuwe versie is tijdens de halfjaarlijkse districtsvergaderingen in maart 2008 aan de verzorgers gepresenteerd. De handreiking is door de apostel van kracht verklaard tijdens de landelijke vergadering voor geestelijk verzorgers op 1^e Paasdag 2008 (23 maart) in De Doelen te Rotterdam. Voor nieuw aan te wijzen geestelijk verzorgers wordt bij het gesprek dat voorafgaat aan de aanwijzing, de verzorger geattendeerd op de handreiking.

In april 2017 zijn, waar van toepassing, de ambtsnamen in de handreiking aangepast aan het hedendaags gebruik.

De elektronische versie van de handreiking is beschikbaar via de intranetsite van het Apostolisch Genootschap onder Wegwijzer Zielsverzorging.

Waar in deze handreiking wordt gesproken over hij, wordt vanzelfsprekend ook zij bedoeld.

** Woorden/begrippen aangeduid met ** zijn opgenomen in de 'Verklarende woordenlijst'.

2 De organisatie van de geestelijke verzorging

2.1 Profiel geestelijk verzorger

Vrijwilliger bij of werknemer van het Apostolisch Genootschap die na zijn aanwijzing door de apostel hiertoe belast is met de geestelijke verzorging van lidmaten van het Apostolisch Genootschap. De geestelijk verzorger is lidmaat van het Apostolisch Genootschap, onderschrijft de doelstelling en de visie van het genootschap en is actief betrokken bij de realisering daarvan.

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij het vermogen en de bereidheid heeft om zich in te leven in gevoelens van broeders, zusters en jeugd en dat hij weet wat er leeft in de wereld (een brede en genuanceerde kijk heeft op het leven). De geestelijk verzorger gaat voor in barmhartigheid en vergevingsgezindheid, heeft een apostolische levenshouding die tot voorbeeld kan strekken voor broeders, zusters en jeugd.

2.2 Wat wordt onder geestelijke verzorging verstaan?

De geestelijke verzorging in het Apostolisch Genootschap heeft betrekking op:

- gezamenlijke vieringen zoals de wekelijkse erediensten;
- (persoonlijke) aandacht voor broeders, zusters en jeugd.

De geestelijke verzorging is gebaseerd op de doelstelling zoals geformuleerd in de statuten van het genootschap. Het doel van deze verzorging is broeders, zusters en jeugd, naar vermogen, nabij te zijn bij het waarmaken van deze doelstelling in het dagelijks leven, in alle levensfasen en levensomstandigheden. Bezielen, bewust maken en troosten zijn daarin belangrijke elementen. De zorg omtrent deze elementen wordt binnen het genootschap aangeduid met zielsverzorging.

2.3 Geestelijk verzorgers

2.3.1 Plaatselijk geestelijk verzorger

De plaatselijk geestelijk verzorger ondersteunt de voorganger bij zijn verantwoordelijkheden (o.a. bij de organisatie van de verzorging van de gemeenschap, communicatie, uitvoering van het beleid). Hij onderhoudt persoonlijke contacten met de broeders, zusters en jeugd en kan gevraagd worden voor bijzondere taken tijdens de eredienst. Ook kan hij helpen bij gezamenlijke activiteiten.

2.3.2 Priester

In aanvulling op de taken van de plaatselijk geestelijk verzorger, kan de priester worden gevraagd voor de verzorging van de eredienst en/of het samenzijn voorafgaande aan een begrafenis of crematie. In de eredienst mag de priester, na opdracht door de districtsvoorganger, de doop, de huwelijksbevestiging en het sluiten van het levensboek verzorgen. Tevens kan de priester broeders, zusters en jeugd begeleiden in bijzondere levenssituaties.

2.3.3 Voorganger

In aanvulling op de taken van de priester heeft de voorganger een aantal verantwoordelijkheden en bijbehorende bevoegdheden: het zorgen voor de (kwaliteit van de) zielsverzorging in de gemeenschap en voor een goed bestuur van de gemeenschap, waaronder een zorgvuldig beheer van de middelen die de gemeenschap ten dienste staan. Hij handelt in normale omstandigheden zelfstandig en stemt waar nodig af met de districtsvoorganger.

2.3.4 Districtsvoorganger

De districtsvoorganger is verantwoordelijk voor de geestelijke verzorging in het toegewezen district. Daaronder valt coaching, ondersteuning en stimulering van de voorgangers, hij is de voorganger van de voorgangers(gezinnen).

2.3.5 Landelijk voorganger

De landelijk voorganger(s) is (zijn) de eerste hulp(en) van de apostel en (een van hen) vervangt deze bij zijn afwezigheid.

2.3.6 Apostel

De apostel draagt de eindverantwoordelijkheid voor de geestelijke verzorging van de broeders, zusters en jeugd. Hij is voorzitter van het bestuur van het Apostolisch Genootschap, draagt zorg voor zijn opvolging zoals dit in de statuten is vastgelegd, verricht de handeling ter bevestiging van het lidmaatschap (confirmatie) en wijst geestelijk verzorgers aan om hem bij te staan in de geestelijke verzorging.

2.4 Organisatie

2.4.1 Plaatselijke kring van geestelijk verzorgers

De plaatselijke kring van geestelijk verzorgers bestaat uit de voorganger, priesters en plaatselijke geestelijk verzorgers. Zij delen in de kring, daar waar de omstandigheden dit toelaten, het wel en wee van de broeders, zusters en jeugd en hebben daarbij een actieve inbreng in de gesprekken over de zielsverzorging en de persoonlijke aandacht.

De voorganger komt regelmatig samen met de kring. Het belangrijkste doel van deze samenkomsten is te overleggen over de zielsverzorging van de gemeenschap. Elke gemeenschap en elke kring is uniek van samenstelling. De wijze van invulling van de verzorging zal dan ook per gemeenschap verschillen. Ter bevordering van de integratie van de zielsverzorging en de jeugdverzorging neemt ook de plaatselijke coördinator jeugd aan de samenkomsten deel, ook als deze niet als geestelijk verzorger is aangewezen.

Tijdens deze samenkomsten kunnen afspraken worden gemaakt over de gesprekken thuis en kan samen worden gezocht naar een passende benadering bij problemen als die zich voordoen. Ook kan worden geoefend in vaardigheden die nodig zijn voor een eigentijdse verzorging. Te denken valt aan de kunst van het luisteren, de gespreksvoering en de verslaggeving. Tevens kunnen verdieping van inzicht in het apostolisch gedachtegoed en een visie op maatschappelijke ontwikkelingen die voor de verzorging van belang zijn, aan de orde komen. Indien daartoe aanleiding is en de omstandigheden het toelaten, kunnen voorts verslagen van gesprekken en activiteiten in de gemeenschap worden besproken.

Een goede sfeer en achting voor elkaar zijn in de kring de voorwaarden om alles te kunnen bespreken wat van belang is voor een goede verzorging van de gemeenschap. Wat binnen deze kring vertrouwelijk wordt besproken, dient daar te blijven: er dient geheimhouding te worden betracht. Zeer persoonlijke en vertrouwelijke zaken kunnen beter onder vier ogen worden besproken met de voorganger of districtsvoorganger.

Omdat niet alle leden elke bijeenkomst kunnen bijwonen, is het nuttig als er naar aanleiding van bijeenkomsten besluitenlijsten worden gemaakt voor alle leden van de kring. Te persoonlijke en/of gevoelige informatie wordt niet in dergelijke lijsten vastgelegd.

2.4.2 Kring van districtsvoorgangers

Deze kring bestaat uit de apostel, de landelijk voorganger(s) en de districtsvoorgangers. Daarnaast is er een vaste secretaris.

Deze kring vormt voor de apostel een overlegorgaan en een klankbord met betrekking tot de zielsverzorging en hiermee samenhangende afspraken. Voor allen is het tevens een bron van inspiratie en bemoediging.

De kring vergadert wekelijks. Tijdens elke vergadering wordt er ruime aandacht besteed aan de inhoud en achtergronden van de Weekbrief**, dit mede ten behoeve van de districtsvergaderingen ter voorbereiding van de eredienst.

2.4.3 Districtsvergadering

Vrijwel elke week komen de voorgangers en priesters districtsgewijze samen om zich met de verzorger van die samenkomst te verdiepen in de Weekbrief, om inspiratie op te doen en vanuit die bezieling samen de eredienst voor te bereiden. Ook plaatselijk geestelijk verzorgers kunnen, indien zij dit zelf wensen of daartoe uitgenodigd worden, de vergadering bijwonen.

Daarnaast komen de districtsvoorgangers maandelijks samen met de voorgangers uit hun district en vinden halfjaarlijkse districtssamenkomsten plaats voor alle geestelijk verzorgers.

2.4.4 Eredienst

In het algemeen gaan voorgangers of priesters voor in de eredienst. Bij de voorbereiding daarvan, bijvoorbeeld als deze plaatselijk geschiedt, kan een beroep gedaan worden op overige broeders, zusters en jeugd. Zij kunnen ook een actief aandeel hebben in de eredienst.

Broeders, zusters en jeugd voelen zich sterk bij elkaar betrokken. Bij mededelingen over hen dienen de privacy en zorgvuldigheid in acht te worden genomen.

De eredienst kent een aantal rituelen. Voor een beschrijving hiervan wordt verwezen naar het *Werkboek Eredienst en Liturgie*.

2.4.5 Vormingsprogramma

Vanuit dit programma (bereikbaar via de intranetsite van het genootschap) worden periodiek onderwerpen belicht die voor het functioneren van de geestelijk verzorgers van belang zijn. Aan de hand hiervan kunnen er leeractiviteiten plaatsvinden in de kring. Dit kan ook in samenwerking met kringen van andere gemeenschappen.

3 Grenzen aan geestelijke verzorging

Geestelijke verzorgers, broeders, zusters en jeugd hebben te maken met verschillende grenzen. Er zijn:

- wettelijke grenzen, die vaststaan in onze wetboeken en nader zijn uitgelegd en ingevuld door rechterlijke uitspraken, waarbij de partijen door regels van wat wel en niet mag, beschermd worden;
- professionele grenzen, die bepaald worden door wat iemand wel en niet mag. Hierbij gaat het meestal om specifieke handelingen, die alleen mogen of zouden moeten worden verricht, als met succes een bepaalde opleiding is genoten en er formele bevoegdheid is te handelen;
- persoonlijke grenzen: wat kan iemand wel of niet (aan)?
- morele grenzen: wat vinden wij met elkaar dat wel of niet mag of kan.

3.1 Wettelijke grenzen

Voor elke burger, dus ook een geestelijk verzorger, geldt algemene wetgeving zoals die wordt uitgelegd en ingevuld door rechterlijke uitspraken. Zo dient volgens het wetboek van strafrecht eenieder aangifte te doen van strafbare feiten. Volgens de wet hebben de bekleders van een geestelijk ambt een beroepsgeheim, indien zij *in hun functie* als geestelijk verzorger worden aangesproken. Ook geestelijk verzorgers binnen het genootschap hebben dan zwijgplicht** en kunnen zich beroepen op het verschoningsrecht**. Met andere woorden: indien een lidmaat een beroep doet op de apostel of een verzorger aan zijn plaats, of indien de geestelijk verzorger een speciale opdracht heeft, geldt de zwijgplicht. Een advocaat die bijvoorbeeld getuige is van een verkeersongeluk op straat, kan in een eventuele juridische procedure dus geen beroep doen op zijn verschoningsrecht: hij heeft immers als passant – en niet als geheimhouder – kennis gekregen van bepaalde feiten en omstandigheden. Dit is anders als bijvoorbeeld de veroorzaker van het verkeersongeval bij de advocaat komt en hem meldt dat hij te veel gedronken had. Bij twijfel is het raadzaam tijdig om raad te vragen aan de vertrouwenspersoon, met kennisgeving aan de voorganger en de districtsvoorganger.

Geestelijk verzorgers komen in aanraking met levensvragen. Deze kunnen raken aan wetgeving en rechtspraak met betrekking tot o.a. euthanasie, testament, voogdij en medische behandeling. Kenmerk van deze wetgeving en rechtspraak is, dat de uitvoering van de in deze wetten beschreven handelingen uitsluitend door professionals mogen worden uitgevoerd. De geestelijk verzorger heeft hierin geen bevoegdheid, maar kan de betrokkene bijstaan.

3.2 Professionele grenzen

Geestelijk verzorgers staan de broeders, zusters en jeugd bij vanuit een gedeelde apostolische levensovertuiging. Hun bijstand is met name gericht op het toevoegen van een positieve ervaring of het meedelen in bijzondere levensgebeurtenissen (een gesprek, een ziekenbezoek) en niet op het verlenen van diensten (administratief, huishoudelijk etc.). Zij kunnen een belangrijke signaleringsfunctie hebben bij het overwegen van professionele hulp. De geestelijk verzorger dient er oog voor te houden welke activiteiten beter door een ander (wellicht familie of professional) gedaan kunnen worden.

3.3 Persoonlijke grenzen

Voor een geestelijk verzorger is het van belang dat hij zijn persoonlijke grenzen kent en in acht neemt. Dit om te voorkomen dat hij bij zijn werkzaamheden in situaties belandt die hij lichamelijk en/of geestelijk niet aankan.

3.4 Morele grenzen: de apostolische gedragscode

Geestelijk verzorgers spreken en handelen vanuit zichzelf en toetsen voortdurend aan eigen, apostolisch geïnspireerde, moraal en gevoel, waardoor eigen grenzen duidelijk worden.

In contact met broeders, zusters en jeugd ontmoeten zij de moraal en gevoelens van de ander. Inzichten en ervaringen kunnen aanleiding geven om de eigen grenzen te verleggen.

Geestelijk verzorgers zijn actief 'in opdracht' van het genootschap. Dan bestaan de eigen grenzen nog steeds, maar er komen vanuit het genootschap grenzen bij. Deze grenzen geven aan, wat geestelijke verzorging al dan niet inhoudt. Door te handelen binnen deze grenzen worden te grote verschillen tussen de zorg van diverse geestelijk verzorgers vermeden en worden geen verkeerde verwachtingen gewekt bij broeders, zusters en jeugd.

De ervaring leert dat geestelijk verzorgers vaak te maken hebben met twee grenzen: "Hoe ga ik om met in vertrouwen verkregen informatie" en "Welke grenzen moet ik hanteren voor mijzelf of namens het Apostolisch Genootschap binnen mijn opdracht als geestelijk verzorger"?

In het volgende hoofdstuk is in de vorm van een 'Gedragscode voor geestelijk verzorgers', neergelegd wat kan helpen om in concrete situaties grenzen te bepalen.

4 Gedragscode voor geestelijk verzorgers

Uitgangspunt bij de aanwijzing van een geestelijk verzorger is, dat hij zijn taak naar eer en geweten vervult, de apostolische waarden hooghoudt, het gedachtegoed van het Apostolisch Genootschap actief ondersteunt en zich houdt aan de afspraken zoals verwoord in deze gedragscode.

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij:

1. **zorgvuldig** is bij zijn benadering van broeders, zusters en jeugd;
2. **betrouwbaar** is binnen en buiten het genootschap;
3. **respect** toont, in woord en daad, voor de rechten en waarde van ieder;
4. **integer** handelt binnen de grenzen van zijn bevoegdheid;
5. **vertrouwelijke informatie** geheimhoudt;
6. **minderjarigen** beschermt en tot voorbeeld dient;
7. **seksuele intimiteiten** met broeders, zusters en jeugd vermijdt;
8. **pesterij en vervelend gedrag** niet toestaat, van anderen en van zichzelf;
9. **telefoon- en internetverkeer** volgens afgesproken regels afhandelt;
10. **conflict van belangen**** vermijdt en er open over is als die zich voordoen;
11. **conflict van plichten**** bespreekt met de vertrouwenspersoon gedragscode**;
12. **ethisch of professioneel wangedrag** meldt bij de vertrouwenspersoon gedragscode;
13. bij **bijzondere situaties**, vooraf, om raad vraagt.

Deze gedragscode is niet vrijblijvend. Een geestelijk verzorger die geen acht slaat op deze gedragscode, kan door of namens de apostel worden gecorrigeerd. Dat kan in verschillende vormen – van een aanmaning of onderwijzing, ontheffing van zijn taak als geestelijk verzorger tot, afhankelijk van de ernst, vervallenverklaring van het lidmaat zijn. Eventueel kan aangifte worden gedaan. (Zie ook de statuten van het Apostolisch Genootschap, artikel 4.3)

Ter verduidelijking van de genoemde gedragscodes is hierna, per code, een toelichting opgenomen. Deze toelichtingen zijn niet limitatief.

Ad 1. Zorgvuldigheid

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. ervoor zorgt dat zijn eigen gedrag en bedoelingen het welzijn van de gemeenschap bevordert en een voorbeeld is van de sterke morele traditie van het Apostolisch Genootschap;
2. zich bewust is van zijn opdracht en de daarbij behorende erkenning, toewijding en waardigheid;
3. zijn positie niet gebruikt om onredelijke of onpassende macht uit te oefenen, zoals misleiding, manipulatie, exploitatie of intimidatie;
4. zorgvuldig omgaat met het verschil in relaties in het kader van de geestelijke verzorging en privé-relaties;
5. de middelen van het Apostolisch Genootschap zorgvuldig beheert met inachtneming van richtlijnen die binnen het genootschap gelden;
6. geen specifieke verwachtingen wekt en geen beloften doet uit naam van een ander;
7. zorgt voor de kwaliteit van de relatie en de inhoud van gesprekken met de lidmaten;
8. in zijn hoedanigheid als geestelijk verzorger geen administratieve, verzorgende of huishoudelijke handelingen verricht voor degene die door hem verzorgd wordt. Dit neemt niet weg dat iemand deze taken op zich kan nemen op verzoek van de betrokkene of voorganger, maar *niet* in de hoedanigheid als geestelijk verzorger;

9. zorgvuldig waakt over het materiële, geestelijke en emotionele welzijn van hemzelf;
10. indien hij aan een beroepscode gebonden is, te allen tijde duidelijk maakt of hij handelt als professional of als geestelijk verzorger;
11. niet intervenieert wanneer professionele hulp wordt geboden.

Ad 2. Betrouwbaarheid

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. betrouwbaar is in toezeggingen en afspraken, opdat het aanzien van geestelijk verzorger niet wordt geschaad;
2. betrouwbaar is in zijn contacten binnen en buiten het genootschap.

Ad 3. Respect

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. respect toont voor de rechten en waarde van ieder persoon;
2. een klankbord biedt aan broeders, zusters en jeugd, individueel of in groepen, op een manier die de rechten van elk persoon beschermt en respecteert;
3. zich onthoudt van taalgebruik of handelen dat de persoonlijke of lichamelijke integriteit van degene die hij verzorgt, kan aantasten of schaden;
4. bij zijn verzorging uitgaat van de autonomie en zelfbeschikking van de verzorgde, in overeenstemming met diens lichamelijke en geestelijke omstandigheden.

Ad 4. Integriteit

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. scherp de grenzen van zijn taak in het oog houdt en zich niet begeeft op terreinen die buiten zijn bevoegdheid als geestelijk verzorger vallen. In bijzondere gevallen kan de apostel een geestelijk verzorger, of lidmaat die niet als geestelijk verzorger is aangewezen, vragen om een broeder of zuster vanuit zijn professie te adviseren. De desbetreffende kan al of niet aan dit verzoek voldoen. Indien hij aan dit verzoek voldoet, geldt zowel deze gedragscode als zijn beroepscode;
2. de verantwoordelijkheid neemt voor het bepalen, duidelijk maken en handhaven van heldere en passende grenzen in alle verzorgingssituaties en anderen zonodig daarop wijst;
3. nadenkt en overlegt over de mogelijke gevolgen, voordat hij begint met de verzorging van iemand met wie hij al een relatie heeft (werknemer, vriend, collega, familielid);
4. fysiek contact (zoals omhelzen, omarmen) met de verzorgde vermijdt wanneer dit als onaangenaam kan worden ervaren of verkeerd kan worden geïnterpreteerd;
5. gesprekken met broeders, zusters en jeugd niet op tijden en plaatsen houdt die tot verwarring kunnen leiden over de aard van de relatie met de persoon die verzorgd wordt;
6. zich niet laat omkopen;
7. in de hoedanigheid als geestelijk verzorger geen erfenissen van lidmaten aanvaardt. Hij zal het feit dat hem een aanbod is gedaan tenminste melden bij de vertrouwenspersoon gedragscode;
8. geen geschenken geeft aan jeugd zonder toestemming vooraf van de ouders of voogd en van de voorganger;
9. terughoudend is bij het aannemen van giften en geschenken van broeders, zusters of jeugd voor zichzelf. Uiteraard wordt hier niet bedoeld dat de geestelijk verzorger geen blijk van waardering (bosje bloemen o.i.d.) zou mogen aannemen;
10. in zijn verzorgende taak nalaat zijn persoonlijke belangen te bevorderen.

Ad 5. Vertrouwelijkheid

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. de aard van vertrouwelijkheid en de grenzen die eraan zijn gesteld tijdig toelicht aan ieder die hij verzorgt;
2. aangeeft als hij verschoond wil blijven van vertrouwelijke informatie van of over de verzorgde. Zonodig verwijst hij de verzorgde naar andere disciplines;
3. zwijgt over bijzonderheden van al hetgeen hem door de verzorgde is toevertrouwd. Deze geheimhoudingsplicht strekt zich ook uit over de periode nadat hij niet meer als zodanig werkzaam is. Uitsluitend de verzorgde kan de geestelijk verzorger ontslaan van de plicht tot geheimhouding van al hetgeen de verzorgde aan hem heeft toevertrouwd;
4. indien hij behoefte heeft aan raad omtrent (de invulling van) zijn geheimhoudingsplicht, hij daartoe contact opneemt met de voorganger voor wie de hierboven omschreven geheimhoudingsplicht eveneens van toepassing is.

Ad 6. Omgang met minderjarigen

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. zich bewust is van zijn kwetsbaarheid en die van anderen, als hij, als enig persoon, met jeugd werkt en daarom een teambenadering toepast bij activiteiten met jeugd;
2. zich ervan verzekert dat er toezicht is op de gebruikte ruimten en faciliteiten;
3. ouders aanmoedigt betrokkenheid te tonen bij samenkomsten waaraan hun kinderen deelnemen;
4. als een kind t/m de eerste jeugdkring aan het eind van een samenkomst vertrekt, hem uitsluitend zal overdragen aan zijn ouder(s), voogd of een andere persoon die daarvoor door zijn ouder(s) of voogd gevraagd is;
5. één-op-één sessies met minderjarigen op een plaats en tijd organiseert die te rechtvaardigen en sociaal en moreel acceptabel zijn. Hij zal de lengte en het aantal ontmoetingen beperkt houden, zal waar van toepassing verwijzen en zal, in overleg met de desbetreffende, de ouders informeren dat ontmoetingen plaatsvinden;
6. kinderen passende blijken van genegenheid zal geven. Aanraken moet passend bij de leeftijd zijn en moet gebaseerd zijn op de behoefte van de minderjarige en niet op die van de volwassene. Fysiek contact met jeugd kan verkeerd worden geïnterpreteerd en vragen oproepen. Als een geestelijk verzorger vragen heeft over het geven van blijken van genegenheid aan een minderjarige, moet hij daarover praten met zijn voorganger of met een volwassene die gekwalificeerd is om er een mening over te geven;
7. geen minderjarigen vervoert zonder toestemming van hun ouders of voogd en hen rechtstreeks naar hun bestemming vervoert, zonder onderbrekingen waarvoor geen toestemming is verleend;
8. als hij in een zeldzaam geval van nood voor een minderjarige voor onderdak moet zorgen in verband met het welzijn van het kind, hij onverwijld de raad voor de kindbescherming informeert of handelt in het kader van zorgvuldige hulpverlening. Bij het laatste schrijft de wet voor dat een onverwijld melding dat hulp wordt verleend plus de onverwijld bekendmaking van de identiteit van de hulpverlener en de plaats van verblijf aan de ouder(s) of voogd bekend gemaakt wordt;
9. voorzichtigheid betracht bij communicatie via e-mail of internet met minderjarigen en niet meedoet in chatrooms met minderjarigen;
10. ouders zo spoedig mogelijk informeert over ongebeheerst of ongebruikelijk gedrag van hun kinderen en dit aan de desbetreffende kinderen laat weten;

11. kinderen niet fysiek disciplineert om hun gedrag te beïnvloeden. Geen enkele vorm van fysieke druk is acceptabel, ook niet als bestraffing of correctie van ongepast gedrag, behalve als dit nodig is om te voorkomen dat een kind zichzelf of anderen wat aandoet;
12. niet met minderjarigen spreekt op een manier die als minachtend of vernederend zou kunnen worden geïnterpreteerd;
13. geen seksueel expliciet of moreel verwerpelijk materiaal bij zich heeft in het bijzijn van jeugd. Zulk materiaal bestaat uit, maar is niet beperkt tot, tijdschriften, video-, film- en geluidsopnames, computer software en spellen, of geprint materiaal;
14. onderwerpen van gesprek of discussie, woordgebruik of enige vorm van interactie of bezigheid nalaat die niet in de aanwezigheid van ouders of een verantwoordelijke volwassene zouden kunnen worden besproken of zouden kunnen plaatsvinden;
15. geen gezondheidsrisico's voor jeugd veroorzaakt (bijvoorbeeld: door besmettelijke ziektes of roken in de nabijheid van kinderen).

Ad 7. Seksuele intimiteit

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. beschuldigingen van seksueel misbruik serieus neemt en meldt bij de vertrouwenspersoon gedragscode en bij 'het advies en meldpunt kindermishandeling' (dit kan anoniem) als het een minderjarige betreft;
2. niemand seksueel uitbuit, noch zelf aanstootgevend gedrag vertoont;
3. geen seksuele intimiteiten aangaat met degenen die hij verzorgt. Daarbij zijn inbegrepen contact met of zonder toestemming, contact onder dwang en seksueel getinte opmerkingen;
4. geen seksuele intimiteiten aangaat met gezinsleden van degene die hij verzorgt.

Ad 8. Pesterij, vervelend en/of agressief gedrag

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. broeders, zusters en jeugd fysiek, geestelijk, schriftelijk of mondeling niet pest en pesterij door anderen niet tolereert. Onder pesterij valt:
 - a. fysieke of geestelijke mishandeling;
 - b. belediging of minachting op basis van ras, geaardheid of land van herkomst;
 - c. seksuele aanraking of toenadering;
 - d. seksueel getint commentaar of seksuele grappen;
 - e. vragen om seksuele gunsten, bijvoorbeeld als beloning;
2. een signaleringsfunctie heeft voor vermoed misbruik of verwaarlozing van minderjarigen en volwassenen.

Ad 9. Telefoon en internetverkeer

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. geen telefoongesprekken met broeders, zusters en jeugd op geluidsdragers vastlegt;
2. vertrouwelijke telefoongesprekken met broeders, zusters en jeugd zodanig voert dat ze niet kunnen worden afgeluisterd of beluisterd;
3. zich houdt aan de regels voor het gebruik van e-mail en discussiegroepen op Internet, die binnen het genootschap zijn vastgelegd in een 'Apostolische netiquette'¹.

Ad 10. Conflict van belangen

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. situaties vermijdt die kunnen leiden tot een schijn van conflict van belangen;
2. alle betrokkenen erover informeert als zich een reëel of potentieel conflict van belangen voordoet. Oplossing van het conflict moet bescherming bieden aan degenen die verzorgd worden;
3. niemand die hij verzorgt oneerlijk behandelt om zijn eigen persoonlijke, politieke of zakelijke belangen te bevorderen;
4. indien hij in het kader van de verzorging raad geeft aan twee of meer mensen die een relatie met elkaar hebben:
 - a. met alle direct betrokkenen de aard van elke relatie zal vaststellen;
 - b. zal anticiperen op conflicten van belangen;
 - c. passende maatregelen zal treffen om conflicten te voorkomen;
 - d. van alle betrokkenen instemming zal vragen door te gaan;
5. als de onafhankelijkheid van zijn oordeel niet voorop staat (bijvoorbeeld gelet op eerdere oordelen, door persoonlijke betrokkenheid, partijdigheid voor een persoon, tegen een ander) aan betrokkenen zal aangeven dat hij hen niet langer kan verzorgen en hen zal verwijzen naar een andere geestelijk verzorger.

Ad 11. Conflict van plichten

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. zich bewust is dat een conflict van plichten kan ontstaan, zoals in geval van wettelijke plicht tot aangifte en zwijgplicht. Hij zal in die gevallen altijd om raad vragen aan de vertrouwenspersoon gedragscode, hoe te handelen in de specifieke situatie waarin hij verkeert.

Ad 12. Ethisch of professioneel wangedrag

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. in zijn levenshouding blijf geeft apostolische waarden hoog te achten en wangedrag in de hoedanigheid van een geestelijk verzorger meldt bij de vertrouwenspersoon gedragscode;
2. raad vraagt bij zijn voorganger, districtsverzorger of bij de vertrouwenspersoon gedragscode als er onzekerheid is of als een situatie of gedraging in strijd is met deze code of andere religieuze, morele of ethische principes;
3. als er een aanwijzing is voor onwettige handeling door een geestelijk verzorger, onmiddellijk de vertrouwenspersoon gedragscode inlicht en na overleg met hem, indien van toepassing, de juiste instanties;
4. begrijpt dat het nalaten van melding van verdenking van misbruik bij de juiste instanties, volgens de wet onacceptabel is.

¹ Deze is gepubliceerd op het intranet van het Apostolisch Genootschap.

Ad 13. Bijzondere situaties

Van een geestelijk verzorger wordt verwacht dat hij

1. voordat hij adviezen geeft, om raad vraagt bij de voorganger of districtsverzorger als hij met bijzondere situaties te maken krijgt. Dat geldt zeker als zijn hulp wordt gevraagd bij:
 - a. financiële begeleiding;
 - b. begeleiding van een onder curatele gesteld persoon;
 - c. begeleiding bij echtscheiding of beëindiging van partnerschap;
 - d. beslissingen die samenhangen met het levenseinde.

5 Verklarende woordenlijst

Commissie Bijzondere Individuele Aandacht	Een groep deskundige broeders en zusters die de apostel en de districtsvoorgangers helpen bij het geven van bijzondere individuele aandacht. Deze commissie is in 2016 opgeheven.
Conflict van belangen	Van conflict van belangen is sprake wanneer een geestelijk verzorger zichzelf, of met hem verwante of op andere wijze gelieerde personen, direct of indirect voordelen kan verschaffen of de onpartijdige en objectieve uitoefening van zijn functie in het geding is.
Conflict van plichten	In een situatie van conflict van plichten bestaat er bij een geestelijk verzorger gewetensnood. Er bestaat een conflict tussen enerzijds de zwijgplicht en anderzijds de drang tot bescherming van een ander zwaarwegend belang.
Gedragscodes	Een niet vrijblijvende beschrijving van de handelwijze van een geestelijk verzorger.
Lidmaat	Lidmaat van het Apostolisch Genootschap is ieder die van harte instemt met het doel van het genootschap en dat belijdt, door de apostel als zodanig is aangewezen en is ingeschreven in het daartoe gehouden lidmatenregister.
Ongewenst gedrag	Gedrag dat afwijkt van hetgeen in de gedragscode is omschreven.
Verschoningsrecht	Is het recht van een getuige om te weigeren antwoord te geven op vragen, die door een rechter aan hem worden gesteld.
Vertrouwenspersoon gedragscode	Een onafhankelijk persoon binnen het Apostolisch Genootschap aan wie ongewenst gedrag in vertrouwen kan worden gemeld en bij wie informatie en advies kan worden ingewonnen betreffende de gedragscode. Voor personalia, taak- en functiebeschrijving zie: www.apgen.nl/over-ons/organisatie/vertrouwenspersoon .
Weekbrief	De wekelijks geschreven brief van de apostel of zijn naaste medewerkers aan alle broeders, zusters en jeugd. Deze wordt besproken en voorgelezen tijdens de eredienst. De Weekbrief is tevens bestemd voor persoonlijke verdieping.
Zwijgplicht	Is de verplichting die mensen opgelegd wordt, of zelf op zich nemen, om te zwijgen. Ze mogen dus niets doorvertellen aan anderen.

